

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL U. M. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO

2018 m. balandžio 11 d. Nr. 242-148

Vilnius

Lietuvos bankas gavo U. M. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą (toliau – draudikas), kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. balandžio 29 d. – 2018 m. balandžio 28 d. draudimo laikotarpiui, tarpininkaujant UADBB „Draudimo pasaulis“ (toliau – draudimo brokerių įmonė), tarp pareiškėjos ir draudiko buvo sudaryta sausumos transporto priemonių draudimo sutartis (*duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo sutartis), kuria buvo apdraustas automobilis „Honda CR-V“ (toliau – automobilis). Draudimo liudijime nurodyta, kad pirmoji periodinių draudimo įmokų dalis turi būti sumokėta iki 2017 m. balandžio 29 d., antroji – iki 2017 m. liepos 29 d., trečioji – iki 2017 m. spalio 29 d., o ketvirtoji – iki 2018 m. sausio 29 d. Draudimo sutartyje nurodytas periodinių draudimo įmokų dydis – 87 Eur (už 2017 m. balandžio 29 d. – 2018 m. balandžio 28 d. draudimo sutarties galiojimo laikotarpį mokamų draudimo įmokų suma – 348 Eur). Draudimo liudijime nurodyta, kad draudimo sutartis įsigalioja nuo draudimo liudijime nurodytos datos, tačiau ne anksčiau negu kitą dieną 00.00 val. po pirmos arba visos draudimo įmokos sumokėjimo. Jeigu draudėjas sutartyje nustatytu terminu nesumoka pirmos ar visos draudimo įmokos, tai draudimo sutartis neįsigalioja ir anuliuojama be atskiro draudiko pranešimo praėjus 30 dienų po įmokos sumokėjimo termino.

Pareiškėja kreipimėsi į Lietuvos banką nurodė, kad draudimo brokerių įmonė 2017 m. gegužės 5 d. pareiškėjai el. paštu pateikė mokėjimo nurodymą pervesti 87 Eur draudimo įmoką, kuriame buvo nurodytas sąskaitos numeris – (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėjos teigimu, jai nei iki draudimo sutarties sudarymo, nei po 87 Eur draudimo įmokos sumokėjimo nebuvo pateikti jokie draudimo dokumentai. Pareiškėja nurodė, kad ji draudikui nepateikė jokių duomenų, įskaitant ir pareiškėjos adreso duomenis. Pareiškėja pabrėžė, kad ji draudikui neteikė jokių prašymų, o sumokėjusi 87 Eur draudimo įmokos sumą, ji tikėjosi gauti visą draudimo sutarties sudarymui ir vykdymui reikšmingą informaciją. Pareiškėja nurodė, kad ji nesuprato, kokiomis sąlygomis yra sudaroma draudimo sutartis ir ar ji buvo sudaryta.

Pareiškėja nurodė, kad ji 2017 m. gruodžio 12 d. gavo UAB „Creditinfo Lietuva“ informaciją apie „pasikeitusią kredito reitingo klasę ir nepadengtą išiskolinimą“. Pareiškėja pabrėžė, kad ji kreipėsi į UAB „Creditinfo Lietuva“ dėl informacijos apie skolos pobūdį suteikimo ir gavo informaciją, kad pareiškėjos skolą sudaro pagal draudimo sutartį nesumokėta draudimo įmoka. Pareiškėja nurodė, kad jai 2017 m. gruodžio 22 d. telefonu kreipusis į draudiką pareiškėja buvo informuota apie draudimo įmokos dalies nesumokėjimą ir dėl pareigos sumokėti draudimo įmoką nevykdymo pasibaigusią draudimo sutartį.

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais, nustatyta, kad pareiškėja 2018 m. sausio 17 d. raštu draudikui pateikė pretenziją, kurioje nurodė, kad draudikui pažeidus Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo (toliau – VTAĮ) 36 straipsnyje ir Lietuvos

Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.228⁷, 6.228⁸ straipsniuose įtvirtintus informavimo apie ryšio priemonėmis sudarytą finansinių paslaugų teikimo sutartį reikalavimus, vadovaujantis VTAĮ 37 straipsniu, įvirtinančiu vartotojo teisės atsisakyti finansinių paslaugų teikimo sutarties arba ją nutraukti įgyvendinimo nuostatas, draudimo sutarties galiojimas, kaip ir šios sutarties nutraukimas, turi būti pripažintas neteisėtu. Pareiškėja draudikui pateikė reikalavimą per 14 dienų nuo pretenzijos gavimo nutraukti draudimo sutartį arba ją pripažinti negaliojančia bei grąžinti pareiškėjos sumokėtą 87 Eur draudimo įmoką. Pareiškėja taip pat draudiko prašė atsisakyti reikalavimo sumokėti įsiskolinimą pagal draudimo sutartį bei reikalavimo sumokėti skolos administravimo mokesčio ir delspinigių sumą.

Draudikas pateiktame atsakyme į pareiškėjos pretenziją nurodė, kad pareiškėja, sumokėdama 87 Eur draudimo įmoką, išreiškė sutikimą su visomis draudimo sutarties sąlygomis, todėl, vadovaujantis Sausumos transporto priemonių draudimo taisyklių Nr. 017.1 (toliau – Taisyklės) 5.2 papunkčiu, nustatančiu, kad, sudarius draudimo sutartį ryšio priemonėmis, draudimo liudijimas draudėjui išduodamas per 5 darbo dienas jam pareikalavus, tokio reikalavimo negavus iš pareiškėjos, draudimo liudijimas jai nebuvo pateiktas pagrįstai. Be to, draudikas nurodė, kad, atsižvelgiant į tai, jog pagal draudimo sutartyje nustatytą draudimo įmokų mokėjimo grafiką pirmoji draudimo įmokos dalis (87 Eur) buvo sumokėta 2017 m. gegužės 17 d., draudimo sutartis įsigaliojo kitą dieną po draudimo įmokos sumokėjimo. Remiantis draudimo sutartyje nustatytu draudimo įmokų mokėjimo grafiku, antroji draudimo įmokos dalis turėjo būti sumokėta iki 2017 m. liepos 29 d., todėl, vadovaujantis Taisyklių 4.4 papunkčiu, draudimo liudijime nurodytu pareiškėjos adresu buvo išsiųstas pranešimas apie draudimo įmokos dalies nesumokėjimą, nurodant draudimo įmokos nesumokėjimo teises pasekmes. Draudikas teigė, kad nors adresą, kuriuo buvo išsiųstas minėtas pranešimas, draudikui nurodė pati pareiškėja bei jis buvo įtvirtintas draudikui pateiktuose dokumentuose, tačiau pašto siunta buvo grąžinta su nuoroda, kad adresatas nebuvo rastas. Draudikas, vadovaudamasis Taisyklių 4.4 papunkčiu, į kurią perkeltos Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 96 straipsnio 1 dalies nuostatos, numatančios, kad per 30 dienų nuo pranešimo apie draudimo įmokos arba jos dalies nesumokėjimą išsiuntimo draudėjui nesumokėjus draudimo įmokos ar jos dalies ne gyvybės draudimo sutartis pasibaigia, 2017 m. spalio 18 d. pareiškėjos ir draudiko sudarytą draudimo sutartį pripažino pasibaigusia.

Pareiškėja, nesutikdama su draudiko atsakyme į pretenziją nurodytomis aplinkybėmis, kreipimesi į Lietuvos banką, kaip ir draudikui pateiktoje pretenzijoje, remdamasi draudiko VTAĮ 36 straipsnio ir CK 6.228⁷, 6.228⁸ straipsnių nuostatų nevykdymo aplinkybėmis, Lietuvos banko prašė įpareigoti draudiką pareiškėjos asmeninėje kredito istorijos sistemoje „Mano Creditinfo“ panaikinti duomenis apie pareiškėjos įsiskolinimą, draudimo sutartį pripažinti negaliojančia arba ją nutraukti, taip pat grąžinti pareiškėjos sumokėtą 87 Eur draudimo įmoką ir nereikalauti jokių papildomų sumų.

Draudikas, pateikdamas atsiliepimą dėl pareiškėjos kreipimesi nurodytų aplinkybių ir pateiktų reikalavimų pagrįstumo, iš esmės pakartojo atsakyme į pareiškėjos pretenziją nurodytas aplinkybes dėl draudimo sutarties įsigaliojimo, informacijos apie draudimo sutartį ir jos sąlygas suteikimo pareigos vykdymo ir draudimo sutarties pripažinimo pasibaigusia teisėtumo. Draudikas nurodė, kad pareiškėjos reikalavimas, kad būtų užtikrinta, jog „bet kokia su draudiko finansine paslauga susijusi informacija pareiškėjos asmeninėje kredito istorijoje būtų panaikinta“, gali būti tenkinamas tik tuo atveju, jei bus sumokėta 78,14 Eur skola už iki draudimo sutarties pasibaigimo suteiktą draudimo apsaugą, 14 Eur skolos administravimo mokesčio ir 2,88 Eur delspinigių suma. Be to, draudikas nurodė, kad jis taip pat neturi pagrindo grąžinti pareiškėjos sumokėtos 87 Eur draudimo įmokos.

Draudimo brokerių įmonė, kuri 2006 m. vasario 13 d. su draudiku sudarytos Pavedimo sutarties pagrindu draudimo sutarties sudarymo metu atstovavo draudiko interesams, Lietuvos bankui pateikdama paaiškinimus apie draudimo sutarties sudarymo aplinkybes, nurodė, kad pareiškėjos sutuoktinis M. M. (toliau – pareiškėjos sutuoktinis), kuris, tarpininkaujant draudimo

brokerių įmonei, nuo 2015 m. pareiškėjos vardu sudarinėja įvairias pareiškėjai priklausančio automobilio draudimo sutartis, 2017 m. balandžio mėnesį kreipėsi į draudimo brokerių įmonę dėl transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties (toliau – TPVCAPD sutartis) pareiškėjos automobiliui sudarymo. Draudimo brokerių įmonė pareiškėjos sutuoktinį taip pat informavo apie besibaigiantį pareiškėjai priklausančio automobilio savanoriškojo draudimo sutarties galiojimą.

Draudimo brokerių įmonė nurodė, kad pareiškėjos sutuoktiniui sutikus automobilį apdrausti savanoriškuoju draudimu, draudimo sutarties sąlygos su pareiškėjos sutuoktiniu buvo aptartos telefonu, ir draudimo brokerių įmonei parengus draudimo sutarties sudarymą patvirtinantį draudimo liudijimą, jis asmeniškai buvo įteiktas pareiškėjos sutuoktiniui jo darbovietės patalpose. Draudimo brokerių įmonė nurodė, kad draudimo sutartis nebuvo sudaroma naudojantis ryšio priemonėmis. Draudimo brokerių įmonė pabrėžė, kad duomenys, būtini draudimo sutarčiai sudaryti, buvo gauti iš pareiškėjos sutuoktinio pateikto automobilio registracijos liudijimo, be to, draudėjos adresą taip pat draudimo brokerių įmonei nurodė pareiškėjos sutuoktinis. Draudimo brokerių įmonė pabrėžė, kad 2017 m. gegužės 5 d. ir 2017 m. gegužės 16 d. pareiškėjos sutuoktinio el. pašto adresu buvo išsiųstas priminimas apie pirmos draudimo įmokos dalies (87 Eur) nesumokėjimą ir 2017 m. gegužės 17 d. nurodyta draudimo įmokos dalis buvo sumokėta.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju šalių ginčas kyla dėl pareiškėjos reikalavimo grąžinti sumokėtą 87 Eur draudimo įmoką, nereikalauti įsiskolinimo pagal draudimo sutartį, skolos administravimo mokesčio ir delspinigių sumos bei asmeninėje kredito istorijos sistemoje „Mano Creditinfo“ panaikinti duomenis apie įsiskolinimą pagal draudimo sutartį pagrįstumo.

Dėl draudimo sutarties sudarymo fakto ir būdo

Remiantis pareiškėjos kreipimesi nurodytomis aplinkybėmis, pažymėtina, kad pareiškėja savo reikalavimus iš esmės grindžia draudiko VTAĮ 36 straipsnyje nustatytos pareigos suteikti informaciją apie finansinių paslaugų teikimo sutartį, sudarytą ryšio priemonėmis, netinkamu vykdymu, taip pat CK 6.228⁷, 6.228⁸ straipsnių nuostatų dėl informavimo apie nuotolinę sutartį nesilaikymu.

Pažymėtina, kad VTAĮ, kurio nuostatomis remiasi pareiškėja, yra perkelti Europos Sąjungos teisės aktai, reglamentuojantys nuotolinę prekybą vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/65/EB dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis (toliau – Direktyva) 2 straipsnis įtvirtina nuotolinės sutarties sąvoką, pagal kurią nuotoline sutartimi yra laikoma bet kokia su finansinėmis paslaugomis susijusi sutartis, sudaryta paslaugų teikėjo ir vartotojo pagal paslaugų teikėjo organizuotą nuotolinės prekybos ar paslaugų teikimo sistemą, kai jis tos sutarties tikslais išimtinai naudojami viena ar daugiau nuotolinio ryšio priemonių iki tos sutarties sudarymo ir ją sudarydamas. Paslaugų teikėju pripažįstamas nuotoliniu būdu paslaugas teikiantis asmuo, tačiau Direktyvos 2 straipsnyje taip pat nustatyta, kad ji turi būti taikoma ir tais atvejais, kai viename iš prekybos etapų dalyvauja tarpininkas. Atsižvelgiant į tokio dalyvavimo pobūdį ir laipsnį, atitinkamos šios Direktyvos nuostatos turėtų būti taikomos tokiam tarpininkui, neatsižvelgiant į jo ar jos teisinį statusą. VTAĮ 36 straipsnio 1 dalis taip pat nustato, kad šiame įstatyme įtvirtintos finansinių paslaugų teikimo pagal sutartį, sudarytą ryšio priemonėmis, nuostatos taikomos ne tik

dalyvaujant finansinės paslaugos teikėjui, bet ir jo tarpininkui.

Direktyvos 2 straipsnyje nuotolinio ryšio priemonės apibrėžiamos kaip bet kurios priemonės, kurios, paslaugų teikėjui ir vartotojui *vienu metu fiziškai nedalyvaujant*, gali būti naudojamos toms šalims nuotoliniu būdu perkant arba parduodant paslaugą (iš esmės analogiška ryšio priemonių samprata yra įtvirtinta VTAĮ 2 straipsnio 12 dalyje). Todėl, remiantis nuotolinę prekybą vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis reglamentuojančių nacionalinių ir Europos Sąjungos teisės aktų nuostatomis, darytina išvada, kad nuotolinės finansinių paslaugų teikimo sutarties sudarymas apima visus atvejus, kai finansinių paslaugų teikėjas ir vartotojas sudaro sutartį pagal organizuotą nuotolinę paslaugų teikimo sistemą, naudodamiesi viena ar daugiau nuotolinio ryšio priemonėmis (pvz., internetu, el. paštu, telefonu, faksu ir kt.) iki sutarties sudarymo, įskaitant jos sudarymo momentą.

Nagrinėjamu atveju draudimo brokerių įmonė, pateikdama paaiškinimus apie draudimo sutarties sudarymo aplinkybes ir draudimo sutarties sudarymo būdą, teigė, kad draudimo sutartis nebuvo sudaryta, naudojantis ryšio priemonėmis, ir kad dėl draudimo sutarties sudarymo pareiškėjos vardu kreipėsi jos sutuoktinis.

Siekdama pagrįsti šias aplinkybes, draudimo brokerių įmonė nurodė, kad pareiškėjos sutuoktinis į draudimo brokerių įmonę kreipėsi 2017 m. balandžio mėnesį telefonu, ketindamas sudaryti pareiškėjai priklausančio automobilio TPVCAPD sutartį. Draudimo brokerių įmonės teigimu, šios įmonės darbuotojas pokalbio telefonu su pareiškėjos sutuoktiniu metu priminė, kad 2017 m. balandžio 28 d. pasibaigs tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ sudarytos savanoriškojo automobilio draudimo sutarties galiojimas. Draudimo brokerių įmonė pabrėžė, kad pareiškėjos sutuoktiniui telefonu buvo pateiktas pasiūlymas dėl draudimo sutarties su draudiku sudarymo. Draudimo brokerių įmonės teigimu, pareiškėjos sutuoktiniui sutikus su siūlomomis draudimo sutarties sąlygomis (sutikus, kad automobilis būtų apdraustas pagal su draudiku sudarytos draudimo sutarties sąlygas) ir pateikus automobilio registracijos liudijimą buvo suformuoti draudimo dokumentai (įformintas draudimo liudijimas). Nagrinėjamu atveju draudimo brokerių įmonė nurodė, kad draudimo sutartis nebuvo sudaryta, naudojantis ryšio priemonėmis, kadangi „draudimo liudijimo išrašymas buvo atliktas ir tvirtinamas prisijungus prie BTA WEB Saiko programos, prie kurios prisijungus yra pasirenkamas produktas, suvedami ir paruošiami pasiūlymai. Jei draudėjas pasirenka tą pasiūlymą jis verčiamas polisu ir atsispausdinamas“.

Vertinant draudimo brokerių įmonės nurodytų aplinkybių, kad nagrinėjamu atveju nebuvo sudaryta nuotolinė (naudojantis ryšio priemonėmis) draudimo sutartis, pagrįstumą, pažymėtina, kad Direktyvoje nustatyta, jog nuotolinėmis sutartimis pripažįstamos sutartys, kurių privalomas pasiūlymas, susitarimas ir sudarymas vykdomi nuotoliniu būdu.

Svarbu pažymėti, kad pareiškėja nei kreipėsi į Lietuvos banką, nei 2017 m. sausio 17 d. raštu draudikui pateiktoje pretenzijoje nepateikė jokių paaiškinimų apie draudimo sutarties sudarymo aplinkybes (paaiškinimų apie pareiškėjos derybas dėl draudimo sutarties sudarymo, sutarties sudarymo būdo ir kt.). Pareiškėja Lietuvos bankui taip pat nenurodė aplinkybių, kad ji buvo įgaliojusi savo sutuoktinį atstovauti pareiškėjos interesams, sudarant draudimo sutartį. Draudimo brokerių įmonės Lietuvos bankui pateikti paaiškinimai patvirtina, kad pareiškėjos sutuoktinis nepateikė įgaliojimo atstovauti pareiškėjos interesams. Draudimo brokerių įmonė pabrėžė, kad nors jai nebuvo pateiktas įgaliojimas atstovauti pareiškėjos interesams, sudarant draudimo sutartį, pareiškėjos sutuoktinis buvo pripažintas pareiškėjos atstovu, kadangi „nei Taisyklėse, nei Kasko sudarymo metodikose nėra nurodymų dėl rašytinio įgaliojimo, jeigu sutartys sudaromos per draudėjo atstovą“, pateikimo.

Vertinant šias draudimo brokerių įmonės nurodytas aplinkybes svarbu pažymėti, kad, siekiant įvertinti sandorio kito asmens (atstovaujamojo) vardu sudarymo aplinkybes, turi būti vadovaujama ne Taisyklėmis ar draudimo brokerių įmonės nurodytomis „Kasko sudarymo metodikomis“, o atstovavimo teisinius santykius reglamentuojančiomis CK nuostatomis.

Remiantis CK 2.132 straipsniu, pažymėtina, kad asmenys turi teisę sudaryti sandorius tiek

patys asmeniškai, tiek per atstovus, išskyrus įstatyme nustatytas išimtis. Atstovavimo atveju už civilinių teisinių santykių subjektus sandorius sudaro kiti asmenys. Vieno asmens (atstovo) sudarytas sandoris kito asmens (atstovaujamojo) vardu, atskleidžiant atstovavimo faktą ir neviršijant suteiktų teisių, tiesiogiai sukuria, pakeičia ir panaikina atstovaujamojo civilines teises ir pareigas (CK 2.133 straipsnio 1 dalis). Taigi, kai sandorį atstovaujamojo vardu sudaro atstovas, laikydamasis prieš tai nurodytų sąlygų (atskleisdamas atstovavimo faktą ir veikdamas pagal suteiktas teises), atstovaujamojam atsiranda tokių pačių padarinių, kaip ir tuo atveju, jeigu sandorį jis sudarytų pats asmeniškai.

Atstovui suteiktų teisių apimtis, kaip ir atstovavimo faktas, gali būti aiškiai išreikšti – nustatyti įgaliojime (kai atstovaujama sandorio pagrindu), kituose atstovavimo faktą patvirtinančiuose dokumentuose (kai atstovaujama įstatymų, teismo sprendimo ar administracinio akto pagrindu), arba numanomi – suprantami iš konkrečių aplinkybių, kuriomis atstovas veikia (pardavėjas mažmeninėje prekyboje, kasininkas ir pan.) (CK 2.133 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2011 m. rugsėjo 26 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-353/2011, konstatavo, kad teisės doktrinoje tokie santykiai, kai trečiasis asmuo turi rimtą pagrindą manyti sudaręs sandorį su kito asmens atstovu, turinčiu teisę veikti jo vardu, nors iš tiesų tas asmuo tokios teisės neturi, vadinami tariamu atstovavimu. CK 2.133 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad jeigu atstovas veikė viršydamas savo teises, tačiau tokiu būdu, jog trečiasis asmuo turėjo rimtą pagrindą manyti, kad sudarė sandorį su tokią teisę turinčiu atstovu, sandoris privalomas atstovaujamojam, išskyrus atvejus, kai kita sandorio šalis žinojo ar turėjo žinoti, kad atstovas viršija savo teises. Tariamas atstovavimas yra bendrosios taisyklės, kad atstovaujamojam teisinių padarinių sukelia tik įgalioto ir įgaliojimų neviršijusio atstovo atlikti veiksmai, išimtis, kuri grindžiama atstovaujamojo elgesio aplinkybėmis – tokiais atvejais turi būti tikrinama, ar atstovaujamojo veiksmai buvo tokie, kad protingas žmogus analogiškais aplinkybėmis patikėtų esant atstovavimo santykius, t. y. turi būti aiškinamasi, ar buvo objektyvių aplinkybių, kurios sudarė rimtą pagrindą asmenį laikyti kito asmens atstovu. Taigi tariamam atstovavimui nustatyti turi būti konstatuoti būtent atstovaujamojo veiksmai, suteikę rimtą pagrindą trečiajam asmeniui manyti, kad sandorį jis sudarė su tokią teisę turinčiu atstovu. Kitu atveju (kai tokį pagrindą suteikia tik atstovu prisistatančio asmens veiksmai), sandoris atstovaujamojam teisinių padarinių nesukelia, nebent jis tokį sandorį vėliau patvirtina (CK 2.133 straipsnio 6 dalis). Pažymėtina, kad turi būti vertinama situacija, buvusi sandorio sudarymo metu.

Nagrinėjamu atveju draudimo brokerių įmonė, siekdama pagrįsti, kad draudimo sutarties sudarymo metu ji buvo įsitikinusi, kad tarp pareiškėjos ir draudiko, tarpininkaujant draudimo brokerių įmonei, draudimo sutartį sudarė tokią teisę turintis pareiškėjos sutuoktinis, iš esmės rėmėsi aplinkybėmis, kad pareiškėjos vardu jos sutuoktinis nuo 2015 m. tarpininkaujant draudimo brokerių įmonei sudarinėdavo pareiškėjai priklausančio automobilio valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo ir savanoriškojo draudimo sutartis. Draudimo brokerių įmonė pabrėžė, kad pagal šias draudimo sutartis pareiškėjai buvo išmokėtos draudimo išmokos ir pareiškėja draudimo brokerių įmonei nebuvo pateikusi jokių pretenzijų dėl pareiškėjos sutuoktinio draudimo sutarčių jos vardu sudarymo.

Draudimo brokerių įmonė, siekdama pagrįsti minėtas aplinkybes, Lietuvos bankui pateikė 2015 m. balandžio 24 d. – 2016 m. balandžio 24 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjos ir *Seesam Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, sudarytos savanoriškojo automobilio draudimo sutarties draudimo liudijimo (*duomenys neskelbtini*), 2016 m. balandžio 29 d. – 2017 m. balandžio 28 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ sudarytos transporto priemonių draudimo sutarties draudimo liudijimo (*duomenys neskelbtini*) bei 2017 m. balandžio 4 d. – 2018 m. balandžio 1 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ sudarytos įprastinės transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties (*duomenys neskelbtini*) kopijas.

Svarbu pažymėti, kad Lietuvos bankui pateiktos pareiškėjos su *Seesam Insurance AS*, veikiančia Lietuvoje per įsteigtą filialą, bei su AB „Lietuvos draudimas“ sudarytų draudimo

sutarčių draudimo liudijimų ir pareiškėjos su AB „Lietuvos draudimas“ sudarytos įprastinės transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties kopijos nėra patvirtintos nei pareiškėjos, nei jos sutuoktinio parašais. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad pagal minėtų draudimo dokumentų duomenis nėra galimybės nustatyti, ar pareiškėjos sutuoktinis kreipėsi į draudimo brokerių įmonę dėl draudimo sutarčių pareiškėjos automobiliui sudarymo. Tačiau nagrinėjamu atveju draudimo brokerių įmonė, siekdama pagrįsti, kad dėl nurodytų draudimo sutarčių pareiškėjai priklausančiam automobiliui sudarymo buvo bendraujama su jos sutuoktiniu, Lietuvos bankui pateikė draudimo brokerių įmonės darbuotojo A. S. susirašinėjimo su pareiškėjos sutuoktiniu duomenis. Šie duomenys patvirtina, kad pareiškėjos sutuoktiniui jo nurodytu el. pašto adresu 2017 m. gegužės 5 d. ir 2017 m. gegužės 16 d. buvo siunčiami priminimai apie draudimo įmokos pagal draudimo sutartį sumokėjimą bei kiti draudimo įmokos mokėjimui reikšmingi dokumentai, kuriuose pateikiami mokėjimo nurodymo duomenys.

Nagrinėjamu atveju pareiškėja kreipėsi dėl ginčo nagrinėjimo taip pat nurodė, kad „2017 m. gegužės 5 d. brokeris el. paštu *man* pateikė mokėjimo nurodymą (*duomenys neskelbtini*)“. Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, paneigiančių draudimo brokerių įmonės pateiktus paaiškinimus ir faktinius duomenis, pagrindžiančius, kad mokėjimo nurodymas 2017 m. gegužės 5 d. buvo išsiųstas pareiškėjos sutuoktinio draudimo brokerių įmonei nurodyto el. pašto adresu (*duomenys neskelbtini*). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėja draudimo dokumentų jai įteikimo būdą, šiuos dokumentus išsiunčiant pareiškėjos sutuoktinio nurodytu el. paštu adresu, pripažino tinkamu ir neprieštaravo draudimo dokumentų pareiškėjos sutuoktinio nurodyto el. pašto adresu siuntimo praktikai.

Pažymėtina, kad Lietuvos bankui pateikto 2017 m. balandžio 29 d. – 2018 m. balandžio 28 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjos ir draudiko sudarytos draudimo sutarties dalimi esančio draudimo liudijimo (*duomenys neskelbtini*) duomenys patvirtina, kad šiame dokumente buvo nurodyti 2005 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakyme Nr. 1V-204 „Dėl kelių transporto priemonės registracijos liudijimo blanko aprašymo ir privalomosios formos patvirtinimo“ įtvirtinti transporto priemonės registracijos liudijime privalomi nurodyti duomenys (automobilio savininko duomenys, automobilio markė ir modelis, identifikavimo numeris, tipas, automobilio variklio darbinis tūris bei galia ir kt.). Nagrinėjamu atveju draudimo brokerių įmonė nurodė, kad automobilio registracijos liudijimą, reikšmingą draudimo liudijimo įforminimui, pareiškėjos vardu draudimo brokerių įmonei pateikė jos sutuoktinis.

Svarbu pažymėti, kad pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką nepateikė jokių paaiškinimų apie draudimo sutarčiai sudaryti reikšmingų duomenų draudimo brokerių įmonei pateikimą (pareiškėja tik teigė, kad ji draudikui nenurodė jokių savo duomenų). Todėl, vadovaujantis nustatytomis aplinkybėmis, kad automobilio registracijos liudijimas draudimo brokerių įmonėje buvo gautas, ir nesant įrodymų, paneigiančių draudimo brokerių įmonės teiginius, kad šį dokumentą pateikė pareiškėjos sutuoktinis, bei atsižvelgiant į Lietuvos bankui pateiktus įrodymus, patvirtinančius draudimo brokerių įmonės darbuotojo elektroninio susirašinėjimo su pareiškėjos sutuoktiniu draudimo sutarties įsigaliojimui reikšmingais klausimais, aplinkybes, remiantis įrodymų vertinimui civilinėje teisėje taikomu tikimybių pusiausvyros principu (t. y. faktas gali būti pripažintas įrodytu, jei šalies, kuri juo remiasi, pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad jis yra, nei kad jo nėra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008), darytina labiau tikėtina išvada, kad visais draudimo sutarčių sudarymo klausimais buvo bendraujama su pareiškėjos sutuoktiniu, o ne su pareiškėja. Atsižvelgiant į tai, taip pat darytina labiau tikėtina išvada, kad draudimo brokerių įmonės nurodytos aplinkybės, jog pasiūlymas sudaryti nuo 2017 m. balandžio 28 d. įsigaliojančią automobilio draudimo sutartį pareiškėjos sutuoktiniui buvo pateiktas dėl to, kad iki šios sutarties sudarymo su pareiškėjos sutuoktiniu buvo bendraujama dėl ankstesnių draudimo sutarčių sudarymo (taip pat ir 2017 m. balandžio 4 d. – 2018 m. balandžio 1 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ sudarytos įprastinės transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties (*duomenys*

neskelbtini) sudarymo) yra pagrįstos. Be to, šiame kontekste taip pat pažymėtina, kad pareiškėja nenurodė jokių aplinkybių, kad draudimo sutartis buvo sudaryta ir draudimo liudijimas buvo įformintas neteisėtai pasinaudojus pareiškėjai priklausančio automobilio registracijos liudijimo duomenimis, o Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad dėl draudimo sutarčių, kuriomis buvo draudžiami pareiškėjos turiniai interesai, susiję su jai priklausančio automobilio valdymu, sudarymo į draudimo brokerių įmonę buvo kreipiamasi ne pirmą kartą. Todėl, remiantis Lietuvos bankui pateiktų paaiškinimų ir įrodymų visumos įvertinimu, darytina išvada, kad nors ir draudimo brokerių įmonė, neįsitikinusi, ar pareiškėjos sutuoktinis turi teisę veikti jos vardu (nepaprašiusi įgaliojimo, suteikiančio pareiškėjos sutuoktiniui teisę atstovauti pareiškėjos interesams), pažeidė profesinę veiklą vykdančiam subjektui keliamus didesnius rūpestingumo ir atidumo reikalavimus (CK 6. 38 straipsnio 2 dalis), tačiau pagal pareiškėjos automobilio draudimo praktiką ji turėjo pagrindą spręsti dėl tariamo atstovavimo teisinių santykių atsiradimo.

Vertinant draudimo brokerių įmonės teiginius, kad pareiškėjos sutuoktiniui, kaip pareiškėjos atstovui, pasiūlymas sudaryti draudimo sutartį nebuvo pateiktas ir draudimo sutarties sudarymo veiksmai nebuvo vykdomi, naudojantis ryšio priemonėmis, pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju draudimo brokerių įmonė iš esmės rėmėsi aplinkybėmis, kad draudimo sutartis buvo įforminta, naudojantis BTA WEB Saiko programa, prie kurios draudimo tarpininkams prisijungus, parengiamas pasiūlymas sudaryti draudimo sutartį, kuris įforminamas CK 1.73 straipsnyje nustatytą draudimo sutarčių formą atitinkančiame dokumente – draudimo liudijime. Atsižvelgiant į šias draudimo brokerių įmonės nurodytas aplinkybes, svarbu pažymėti, kad šios aplinkybės tik patvirtina draudimo brokerių įmonės veiksmų, atliekant draudimo rizikos vertinimo, draudimo įmokos dydžio nustatymo ir draudimo dokumentų įforminimo, atlikimą, tačiau jos nepagrindžia pasiūlymo dėl draudimo sutarties sudarymo pateikimo ir pačios draudimo sutarties, tarpininkaujant draudimo brokerių įmonei, sudarymo su pareiškėja ir (ar) pareiškėjos sutuoktiniu fakto ir būdo.

Vertinant, ar nagrinėjamu atveju draudimo sutartis buvo sudaryta ir ar ji buvo sudaryta nuotoliniu būdu (t. y. ar pasiūlymas sudaryti draudimo sutartį buvo pateiktas ir pati sutartis buvo sudaryta nuotoliniu būdu), pažymėtina, kad CK 6.154 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog sutartis yra dviejų ar daugiau asmenų susitarimas sukurti, pakeisti ar nutraukti civilinius teisinius santykius, kai vienas ar keli asmenys įsipareigoja kitam asmeniui ar asmenims atlikti tam tikrus veiksmus (ar susilaikyti nuo kitų veiksmų atlikimo), o šie įgyja reikalavimo teisę. Taigi, sutarties esmė – šalių susitarimas, pasiektas suderinus jų valią. Šis sutarties pagrindu esantis šalių susitarimas turi atitikti sutarčių sudarymą reglamentuojančias teisės normas.

Sutarties sudarymo procedūrą reglamentuoja CK 6.162-6.187 straipsniai. CK 6.162 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad sutartis sudaroma pateikiant pasiūlymą (ofertą) ir priimant pasiūlymą (akceptą) arba kitais šalių susitarimą pakankamai įrodančiais veiksmais. Akceptu laikomas akceptanto pareiškimas arba kitoks jo elgesys, kuriuo pareiškiamas ofertos priėmimas. Tylėjimas arba neveikimas savaiame nelaikomas akceptu. Akceptas sukelia teises pasekmes nuo to momento, kai jį gauna oferentas (CK 6.173 straipsnio 1, 2 dalys). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2011 m. rugsėjo 26 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-353/2011, pasisakydamas dėl sutarties sudarymą reglamentuojančių teisės normų aiškinimo ir taikymo, konstatavo, kad tam, kad būtų pripažinta, jog akceptantas priėmė ofertą ir sutartis būtų laikoma sudaryta, būtinas aiškus ir besąlygiškas jo sutikimas su oferento pateiktu pasiūlymu, pareiškiamas oferentui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. rugsėjo 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-353/2011).

Nagrinėjamu atveju draudimo brokerių įmonė neginčijo, kad derybos dėl draudimo sutarties sudarymo su pareiškėjos sutuoktiniu buvo vykdomos telefonu, tačiau, draudimo brokerių įmonės teigimu, draudimo liudijimo forma pateiktas pasiūlymas sudaryti draudimo sutartį (oferta) pareiškėjos sutuoktiniui buvo įteiktas jo darbovietės patalpose. Svarbu pažymėti, kad draudimo brokerių įmonės teiginys dėl draudimo liudijimo pareiškėjos sutuoktiniui įteikimo nebuvo pagrįstas jokiais objektyviais įrodymais, kadangi draudimo liudijimo įteikimo pareiškėjos

sutuoktiniui faktas nebuvo patvirtintas pareiškėjos sutuoktinio parašu ar kitais įrodymais.

Šiame kontekste svarbu pažymėti, kad draudimo liudijimo grafoje, kurioje yra nurodyti draudėjo ar jo atstovo parašo rekvizitai, nurodyta, kad draudimo sutartį turi pasirašyti draudėja U. Ž. (pavardė pakeista į M.). Draudimo brokerių įmonės Lietuvos bankui pateikto draudimo liudijimo kopijos duomenys patvirtina, kad šis draudimo liudijimas taip pat nebuvo patvirtintas ir pareiškėjos parašu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudimo liudijimo duomenys negali pagrįsti šio dokumento įteikimo pareiškėjai ir (ar) pareiškėjos sutuoktiniui ir draudimo sutarties sudarymo, pasirašant draudimo sutartį, aplinkybių. Todėl, remiantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, darytina išvada, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, galinčių patvirtinti, kad draudimo liudijimo forma pateiktas pasiūlymas sudaryti draudimo sutartį pareiškėjos (ar jos sutuoktinio) buvo gautas, ir pagrįsti šio pasiūlymo įteikimo ir akceptavimo būdo, taip pat patvirtinti, kad draudimo sutartis buvo sudaryta pareiškėjai ir (ar) jos sutuoktiniui bei draudimo brokerių įmonei fiziškai dalyvaujant.

Tačiau, be šių nustatytų aplinkybių, kitų draudimo sutarties sudarymo faktui ir būdai konstatuoti reikšmingų aplinkybių (šalių valios suderinimo, konsensuso pasiekimo), teisiniam vertinimui reikšmingais įrodymais pripažintini Lietuvos bankui pateikti faktiniai duomenys, patvirtinantys, kad 2017 m. gegužės 5 d. pareiškėjai adresuotu draudiko raštu buvo pateikta informacija: „maloniai norime Jums priminti, kad pagal sudarytą draudimo sutartį Jūs turite sumokėti žemiau nurodytą įmoką iki nurodytos datos“. Minėtame pranešime buvo nurodyti draudimo sutarties duomenys, pažymint, jog yra sudaryta sausumos transporto priemonių draudimo sutartis (*duomenys neskelbtini*), nurodytas šia draudimo sutartimi apdrausto automobilio valstybinis numeris, draudimo įmokos mokėjimo data (iki 2017 m. balandžio 29 d.) ir draudimo įmokos dydis (87 Eur). Pranešime apie pareigą sumokėti 87 Eur draudimo įmoką taip pat buvo pateikti mokėjimo nurodymo pervesti įmoką duomenys, nurodant, kad draudimo įmokos gavėjas yra draudikas, ir pažymint, kad sąskaitos numeris yra (*duomenys neskelbtini*).

Kaip minėta, Lietuvos bankui pateikti draudimo brokerių įmonės ir pareiškėjos sutuoktinio elektroninio susirašinėjimo duomenys, taip pat pareiškėjos Lietuvos bankui pateikti paaiškinimai patvirtina, kad mokėjimo sąskaita (*duomenys neskelbtini*) pareiškėjos sutuoktiniui buvo išsiųsta el. pašto adresu ir ji pareiškėjos buvo gauta. Lietuvos bankui pateikti įrodymai pagrindžia, kad mokėjimo sąskaita buvo pateikta kartu su pareiškėjai draudiko adresuotu 2017 m. gegužės 5 d. raštu. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad nors Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių pareiškėjos draudimo liudijimo gavimo aplinkybes, tačiau 2017 m. gegužės 5 d. draudiko rašte nurodyta informacija apie šio draudimo liudijimo įforminimą pareiškėjos buvo gauta.

Pažymėtina, kad pareiškėja, gavusi 2017 m. gegužės 5 d. draudiko raštą, nesikreipė į draudiką, ginčydama draudimo liudijimo įforminimo pagrįstumą. Pareiškėja nei kreipėsi į Lietuvos banką, nei draudikui pateiktoje pretenzijoje nenurodė, kad draudimo liudijimas buvo įformintas prieš jos valią. Be to, remiantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais, negalima teigti, kad pareiškėja nežinojo apie tarp pareiškėjos ir draudiko, tarpininkaujant draudimo brokerių įmonei, sudaromą draudimo sutartį, kadangi pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką nurodė, kad draudimo brokerių įmonė „2017 m. balandžio mėn. kreipėsi į BTA dėl Kasko draudimo sutarties mano automobiliui sudarymo“. Svarbu pažymėti, kad nagrinėjamu atveju pareiškėja neginčijo ketinimo sudaryti draudimo sutartį, ji tik ginčijo draudiko pareigos pareiškėją supažindinti su draudimo sutarties sąlygomis vykdymo aplinkybes. Nagrinėjamu atveju, vertinant, ar pareiškėja draudimo sutarties dalimi esančio draudimo liudijimo (*duomenys neskelbtini*) (ofertos) patvirtinimo atveju įsipareigojo būti saistoma tarp jos ir draudiko sudaryta sutartimi, reikšminga aplinkybe laikytini įrodymai apie pareiškėjos 2017 m. gegužės 5 d. draudiko rašte nurodytos 87 Eur draudimo įmokos sumokėjimą.

Pažymėtina, kad aplinkybes, jog 87 Eur draudimo įmoką sumokėjo pati pareiškėja, patvirtina tiek pareiškėjos kreipimesi į Lietuvos banką pateikti paaiškinimai, tiek draudiko Lietuvos bankui pateikto 2017 m. gegužės 17 d. mokėjimo nurodymo duomenys, kuriuose

pažymėta, kad „mokėtojo vardas, pavardė yra – U. M., buvusi U. Ž.“. Nagrinėjamu atveju pareiškėja, sumokėdama 87 Eur draudimo įmoką, išreiškė valią dėl 2017 m. gegužės 5 d. rašte nurodytos draudimo sutarties sudarymo ir pripažino sutarties sudarymo faktą. Be to, pažymėtina, kad pareiškėja, sumokėjusi draudimo įmoką ir išreikšdama valią dėl draudimo sutarties sudarymo kartu patvirtino pareiškėjos vardu veikusio sutuoktinio sudaryto sandorio sudarymo faktą (CK 2.133 straipsnis), todėl tarp pareiškėjos ir draudiko susiklostė draudimo sutartiniai teisiniai santykiai, sukuriantys pareiškėjai teises ir pareigas, kylančias iš draudimo sutarties.

Nagrinėjamu atveju, vertinant šalių susitarimo sukurti draudimo teisinius santykius pasiekimo būdą, pažymėtina, kad šiam susitarimui pasiekti reikšmingas dokumentas (2017 m. gegužės 5 d. draudiko raštas) pareiškėjos buvo gautas el. paštu. Kaip minėta, nei pareiškėja, nei draudimo brokerių įmonė nenurodė aplinkybių, kad, siekiant susitarimo dėl draudimo teisinių santykių atsiradimo ir draudimo sutarties, tarpininkaujant draudimo brokerių įmonei, sudarymo, buvo tariamasi pareiškėjai ir draudimo brokerių įmonei būnant vienu metu toje pačioje vietoje. Nagrinėjamu atveju Lietuvos bankui buvo pateikti paaiškinimai tik apie pareiškėjos sutuoktinio draudimo sutarties, tarpininkaujant draudimo brokerių įmonei, pareiškėjos vardu sudarymą, tačiau ir šie paaiškinimai, nesant objektyvių įrodymų apie draudimo liudijimo, nesinaudojant ryšio priemonėmis, pareiškėjos sutuoktiniui įteikimą ir draudimo sutarties pasirašymą, negali pagrįsti, jog nagrinėjamu atveju tarp pareiškėjos ir draudiko sudaryta draudimo sutartis nepripažintina nuotoline sutartimi. Šiame kontekste pažymėtina, kad draudikas pareiškėjos kreipimesi nurodytų aplinkybių, jog tarp draudiko ir pareiškėjos buvo sudaryta nuotolinė sutartis, neginčijo. Draudikas iš esmės patvirtino šias aplinkybes, kadangi jis rėmėsi Taisyklių 5.2 papunkčio nuostatomis dėl draudimo liudijimo draudėjui pareikalavus įteikimo, kurios taikomos tik draudimo sutartį sudarius ryšio priemonėmis. Todėl, atsižvelgiant į tai ir remiantis aplinkybėmis, kad draudikas ir draudimo brokerių įmonė įrodymais nenuginčijo pareiškėjos teiginių dėl nuotolinės draudimo sutarties sudarymo, darytina išvada, kad tarp pareiškėjos ir draudiko, tarpininkaujant draudimo brokerių įmonei, buvo sudaryta nuotolinė draudimo sutartis.

Dėl draudiko pareigos atskleisti informaciją vykdymo

Pažymėtina, kad draudiko pareigą atskleisti informaciją sudarant ne gyvybės draudimo sutartį reglamentuoja CK 6.993 straipsnio 8 dalis, CK 6.992 straipsnio 2 dalis ir Draudimo įstatymo 93 straipsnis. Tuo atveju, kai draudimo paslaugos vartotojams yra teikiamos ryšio priemonėmis, informacijos atskleidimui taip pat papildomai taikomos ir VTAĮ 36–39 straipsnių normos.

Nagrinėjamu atveju Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad, sudarant draudimo sutartį, draudikui 2006 m. vasario 13 d. pavedimo sutarties pagrindu atstovavo draudimo brokerių įmonė. Draudimo įstatymo 163 straipsnio 4 dalis nustato, kad draudimo brokerių įmonė privalo atskleisti draudėjams sutartinių santykių su draudikais, kurių pavedimu vykdo draudimo tarpininkavimo veiklą, pobūdį, teikti priežiūros institucijos nustatytą informaciją, o iki ne gyvybės draudimo sutarties sudarymo teikti ir šio įstatymo 93 straipsnyje nurodytą informaciją. Todėl, remiantis nurodytomis aplinkybėmis dėl draudimo brokerių įmonės draudimo tarpininkavimo veiklos draudiko pavedimu vykdymo, vertintinos draudimo brokerių įmonės pareigos atskleisti informaciją draudėjui vykdymo aplinkybės.

Remiantis Lietuvos bankui draudimo brokerių įmonės pateikto draudimo liudijimo duomenimis, pažymėtina, kad draudimo liudijime nurodyta, kad draudėja U. Ž., pasirašydama draudimo sutartį, patvirtina, kad Draudimo įstatymo 91 straipsnyje nurodytą informaciją ir visą informaciją, kurią privalo pateikti draudimo tarpininkas pagal Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos nutarimą Nr. N-30 „Dėl informacijos, kurią privalo teikti draudimo tarpininkai klientams“, gavo. Draudimo liudijime taip pat nurodyta, kad pareiškėja savo parašu patvirtina, kad prieš sudarant draudimo sutartį ji su draudimo liudijime nurodytų taisyklių sąlygomis buvo supažindinta, jas suprato ir taisyklių kopiją gavo.

Svarbu pažymėti, kad 2004 m. kovo 16 d. Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros

komisijos nutarimo Nr. N-30 „Dėl informacijos, kurią privalo teikti draudimo tarpininkai klientams“ (2011 m. lapkričio 1 d. nutarimo redakcija) 11.1 papunktis nustato, kad visa draudimo tarpininko privaloma suteikti ikisutartinė informacija, įskaitant ir Draudimo įstatymo 93 straipsnyje nustatytą informaciją apie draudimo sutarties sąlygas (draudimo liudijimo ir draudimo taisyklių sąlygas), sudarant draudimo sutartį draudėjui turi būti pateikiama popieriuje ar kitoje ilgalaikio saugojimo laikmenoje, kuri draudėjui yra priimtina ir prieinama. Pažymėtina, kad Draudimo įstatymo 93 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad, sudarius draudimo sutartį, draudėjui *privalo* būti išduotas draudimo liudijimas ir, jei sudaryta individuali draudimo sutartis, individualios draudimo sutarties egzempliorius.

Atsižvelgiant į tai, kad draudimo liudijimas nėra patvirtintas nei pareiškėjos, nei jos sutuoktinio parašu, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju draudimo brokerių įmonės priežiūros institucijos nustatytos informacijos pateikimo, įskaitant ir draudimo sutarties (draudimo liudijimo ir Taisyklių) pareiškėjai įteikimą, aplinkybės nėra įrodytos. Be to, pareiškėjos parašu taip pat nebuvo patvirtintos CK 6.992 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos supažindinimo su draudimo sutarties sąlygomis pareigos vykdymo aplinkybės. Pažymėtina, kad aplinkybes, kad nei draudimo liudijimas, nei Taisyklės pareiškėjai nebuvo įteiktos ir kad pareiškėja nebuvo supažindinta su draudimo sutarties sąlygomis bei kad šios sąlygos pareiškėjai nebuvo išaiškintos, patvirtino ir pati draudimo brokerių įmonė paaiškinimuose apie draudimo sutarties sudarymą, kadangi ji nurodė, jog draudimo sutarties sąlygos buvo aptartos su pareiškėjos sutuoktiniu telefonu. Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai taip pat nepagrindžia ir pareiškėjos sutuoktinio supažindinimo su draudimo sutarties sąlygomis aplinkybių, darytina išvada, kad teisės aktuose nustatyta draudimo sutarties sudarymo metu privaloma atskleisti draudiko informacija nagrinėjamu atveju nebuvo suteikta.

Šiame kontekste svarbu pažymėti, kad draudikas, siekdamas pagrįsti CK 6.992 straipsnio 2 dalyje nustatytos pareigos tinkamo vykdymo aplinkybes, nurodė, kad, pagal Taisyklių 5.2 papunkčio reikalavimus, draudikui pareiga pateikti ryšio priemonėmis sudarytos draudimo sutarties sudarymą patvirtinantį draudimo liudijimą kyla tik tuo atveju, jei draudėjas reikalauja, kad draudimo liudijimas jam būtų pateiktas. Pažymėtina, kad Draudimo įstatymo 93 straipsnio 4 dalies nuostatos įtvirtina imperatyvų reikalavimą draudikui, sudarius draudimo sutartį, išduoti draudimo liudijimą, neatsižvelgiant į tai, ar draudimo sutartis buvo sudaryta naudojantis ryšio priemonėmis ar kitu būdu. Todėl, remiantis draudiko nurodytomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad jos nepagrindžia draudiko pareigos supažindinti pareiškėją su draudimo liudijime nustatytomis sąlygomis tinkamo vykdymo.

Atsižvelgiant į teisės aktuose nustatytus informacijos apie ryšio priemonėmis sudarytą draudimo sutartį teikimo reikalavimus, pažymėtina, kad VTAĮ 36 straipsnio 6 ir 7 dalys įpareigoja finansinių paslaugų teikėją, su vartotoju sudarantį finansinių paslaugų teikimo sutartį, pateikti vartotojui informaciją apie paslaugų teikėją bei apie finansinę paslaugą, įskaitant duomenis apie pagal sutartį mokamas įmokas ir jų mokėjimo tvarką. VTAĮ 36 straipsnio 8 dalies 1 punkte nustatyta, kad pateikiant informaciją apie finansinių paslaugų teikimo sutartį, sudarytą ryšio priemonėmis, turi būti nurodyta vartotojo teisė atsisakyti sutarties ir šios teisės įgyvendinimo tvarka, įskaitant informaciją apie įmokas, kurias vartotojui gali reikėti sumokėti, apie nepasinaudojimo šia teise pasekmes arba kad nėra teisės atsisakyti sutarties. VTAĮ 36 straipsnio 15 dalyje numatyta, kad iki sutarties sudarymo vartotojas turi gauti šio straipsnio 6–9 dalyse nurodytą informaciją vartotojui prieinamoje patvariojoje laikmenoje. VTAĮ 2 straipsnio 9 dalyje patvarioji laikmena apibrėžiama kaip priemonė, kuri leidžia vartotojui ar pardavėjui, paslaugų teikėjui saugoti asmeniškai jam skirtą informaciją taip, kad informacija tam tikrą laiką būtų prieinama ir kad saugomą informaciją būtų galima atkurti nepakitusią (t. y. popieriuje surašyti (spausdinti) dokumentai, USB atmintinės, kompaktinių diskų įrenginiai (CD-ROM), skaitmeniniai vaizdo diskai (DVD), atminties kortelės arba standieji kompiuterių diskai, elektroniniai laišakai ir kitos priemonės). Remiantis VTAĮ 36 straipsnio 15 dalies nuostatomis, pažymėtina, kad pareiga įrodyti, kad informacija buvo pateikta vartotojui pagal šio straipsnio

reikalavimus, tenka paslaugos teikėjui.

Nagrinėjama atveju Lietuvos bankui pateikti dokumentai ir paaiškinimai patvirtina, kad nei pareiškėjai, nei jos sutuoktiniui draudimo sutarties sudarymo metu patvariojoje laikmenoje nebuvo pateikta VTAĮ 36 straipsnio 6–9 dalyse nurodyta informacija. Todėl, remiantis Lietuvos banko nustatytais aplinkybėmis, darytina išvada, kad, pareiškėjai su draudiku sudarant nuotolinę draudimo sutartį, nebuvo vykdoma draudimo veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose ir finansinių paslaugų ryšio priemonėmis teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyti draudiko informacijos atskleidimo reikalavimai.

Dėl draudiko informacijos neatskleidimo teisinių pasekmių

Remiantis CK 6.185 straipsnio 2 dalies ir 6.186 straipsnio 1 dalies nuostatomis, pažymėtina, kad, sudarant sutartį prisijungimo būdu, standartinės sutarties sąlygos yra privalomos kitai šaliai tik tuo atveju, jeigu standartinės sutarties sąlygas parengusi šalis tinkamai jas atskleidė, t. y. sudarė protingą galimybę kitai šaliai susipažinti su standartinėmis sąlygomis ir sutarties šalis aiškiai išreiškė savo sutikimą su sutarties sąlygomis. Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjama atveju pareiškėja nebuvo supažindinta su Taisyklių sąlygomis, jos jai nėra taikomos. Be to, remiantis nustatytais aplinkybėmis, kad pareiškėja taip pat nebuvo supažindinta su draudimo liudijime įtvirtintomis individualiomis draudimo sutarties sąlygomis, pažymėtina, kad šios sąlygos, įskaitant ir sąlygas dėl periodinių draudimo įmokų draudimo liudijime nustatytu grafiku mokėjimo, pareiškėjai dėl jų neatskleidimo nėra privalomos.

Remiantis Lietuvos banko nustatytais aplinkybėmis, pažymėtina, kad nagrinėjama atveju pareiškėja išreiškė valią tik dėl gautame 2017 m. gegužės 5 d. draudiko rašte nurodytos 87 Eur draudimo įmokos sumos mokėjimo. Svarbu pažymėti, kad CK 6.996 straipsnio 1 dalis nustato, jog draudimo sutartis, jeigu joje nenustatyta ko kita, įsigalioja nuo to momento, kai draudėjas sumoka visą ar pirmą draudimo įmoką. Kadangi draudimo liudijimo ir taisyklių nuostatos dėl pareiškėjos nesupažindinimo su šiuose draudimo dokumentuose nustatytais draudimo sutarties sąlygomis pareiškėjai nėra taikomos, o pareiškėja buvo informuota tik apie 2017 m. gegužės 5 d. draudiko rašte nurodytas draudimo sutarties sąlygas, minėtame rašte nenurodžius draudimo sutarties įsigaliojimo momento, vadovaujantis CK 6.996 straipsnio 1 dalimi, draudimo sutartis įsigaliojo 2017 m. gegužės 17 d. pareiškėjai sumokėjus 87 Eur draudimo įmoką.

Svarbu pažymėti, kad draudiko 2017 m. gegužės 5 d. pranešime pareiškėjai nebuvo nurodyta, kad už sudaryta draudimo sutartimi teikiamą draudimo apsaugą yra mokamos periodinės draudimo įmokos ir kad reikalaujama sumokėti 87 Eur draudimo įmoka yra tik pirmoji periodinių draudimo įmokų dalis, o visa už draudimo sutartimi teikiamą draudimo apsaugą mokamų draudimo įmokų suma yra 348 Eur. Be to, mokėjimo nurodyte pervesti įmoką taip pat nebuvo pateikta informacija apie reikalaujamą sumokėti dalinę draudimo įmoką, o buvo tik nurodyta, kad į draudiko nurodytą banko sąskaitą pervedama už draudimo sutartį mokamos draudimo įmokos suma yra 87 Eur. Todėl, remiantis Lietuvos banko nustatytais aplinkybėmis, ir, atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja nebuvo supažindinta su draudimo liudijimo sąlygomis dėl periodinių draudimo įmokų, jų dydžio ir mokėjimo tvarkos, darytina išvada, kad pareiškėja turėjo pagrįstą lūkestį, kad už draudimo sutartimi teikiamą draudimo apsaugą mokamų draudimo įmokų dydis yra 87 Eur ir kad pareiškėja visas draudimo įmokas pagal draudimo sutartį yra sumokėjusi. Todėl, remiantis nustatytais aplinkybėmis, darytina išvada, kad, draudikui neįvykdžius pareigos tinkamai supažindinti pareiškėją su draudimo sutarties sąlygomis, jis neįgijo teisės reikalauti, jog pareiškėja įvykdytų tai, apie ką ji nebuvo tinkamai informuota.

Remiantis nustatytais aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad draudimo sutarties sąlygos dėl 87 Eur antros draudimo įmokos dalies iki 2017 m. liepos 29 d. sumokėjimo pareiškėjai nėra taikomos, pažymėtina, kad draudimo sutartis nepagrįstai Taisyklių 4.4 papunkčio ir Draudimo įstatymo 96 straipsnio 1 dalies pagrindu buvo pripažinta pasibaigusia. Atsižvelgiant į tai, taip pat nėra pagrindo daryti išvadą, kad pagal draudimo sutartį yra susidaręs 78,14 Eur įsiskolinimas dėl

antros draudimo įmokos dalies nesumokėjimo ir draudimo apsaugos už iki draudiko nurodytos draudimo sutarties pasibaigimo dienos (2017 m. spalio 18 d.) suteikimo, taip pat kad dėl pareiškėjos sutartinių pareigų nevykdymo jai kyla pareiga sumokėti 14 Eur skolos administravimo mokestį bei 2,88 Eur delspinigių sumą. Todėl, remiantis nustatytomis aplinkybėmis, pažymėtina, kad pareiškėjos reikalavimas draudiko reikalavimą sumokėti įsiskolinimą pagal draudimo sutartį bei skolos administravimo mokestį ir delspinigių sumą (iš viso 95,02 Eur) pripažinti nepagrįstu ir įpareigoti draudiką kreiptis į UAB „Creditinfo Lietuva“ dėl duomenų apie įsiskolinimą pagal draudimo sutartį pareiškėjos asmeninėje kredito istorijos sistemoje „Mano Creditinfo“ panaikinimo yra tenkintinas.

Atsižvelgiant į pareiškėjos reikalavimą taikyti VTAĮ 37 straipsnyje įtvirtintas vartotojo teisės atsisakyti finansinių paslaugų sutarties, sudarytos ryšio priemonėmis, arba ją nutraukti įgyvendinimo nuostatas, pažymėtina, kad VTAĮ 37 straipsnio 1 dalis nustato, kad vartotojas turi teisę atsisakyti finansinių paslaugų teikimo sutarties, sudarytos ryšio priemonėmis, apie tai patvariojoje laikmenoje pranešdamas paslaugos teikėjui per 14 dienų nuo sutarties sudarymo dienos, jeigu finansinių paslaugų teikimo sutartis nėra gyvybės ir pensijų kaupimo sutartis. VTAĮ 37 straipsnio 3 dalis nustato, kad tuo atveju, jei vartotojas gauna informaciją pagal šio įstatymo 36 straipsnio 15 ar 16 dalį po sutarties sudarymo arba vėliau negu pranešimą, kad sutartis sudaryta, atsisakymo terminas pradedamas skaičiuoti nuo informacijos gavimo dienos.

Kaip minėta, pareiškėjos pranešimas apie draudimo sutarties sudarymą buvo gautas 2017 m. gegužės 5 d. draudiko raštu. Draudimo brokerių įmonės paaiškinimai patvirtina, kad šis raštas pareiškėjos sutuoktinio nurodytu el. paštu adresu buvo išsiųstas 2017 m. gegužės 5 d. ir 2017 m. gegužės 16 d. Tačiau 36 straipsnio 15 dalyje nurodyta informacija (duomenys apie finansinių paslaugų teikėją, finansinę paslaugą, vartotojo teisę atsisakyti ryšio priemonėmis sudarytos finansinių paslaugų teikimo sutarties ir šios teisės įgyvendinimo tvarką ir kt.) pareiškėjai patvariojoje laikmenoje nebuvo pateikta. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjai 2018 m. sausio 17 d. raštu pateiktoje pretenzijoje pateikiant pranešimą apie ryšio priemonėmis sudarytos draudimo sutarties atsisakymą, draudimo sutarties atsisakymo terminas nebuvo praleistas (VTAĮ 37 straipsnio 6 dalis). Todėl, remiantis nustatytomis aplinkybėmis, pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju turi būti taikomos VTAĮ 37 straipsnyje nustatytos vartotojo teisės atsisakyti ryšio priemonėmis sudarytos finansinių paslaugų teikimo sutarties įgyvendinimo nuostatos.

Remiantis VTAĮ 37 straipsnio 11 dalimi, pažymėtina, kad vartotojui atsisakius finansinių paslaugų teikimo sutarties jis už faktiškai suteiktą finansinę paslaugą moka, jei jis buvo tinkamai informuotas pagal šio įstatymo 36 straipsnio 8 dalies 1 punktą. Faktą, kad vartotojas buvo tinkamai informuotas, turi įrodyti finansinės paslaugos teikėjas. Be to, VTAĮ 37 straipsnio 9 dalis nustato, kad jeigu paslaugos teikėjas nesilaiko VTAĮ įtvirtintų finansinių paslaugų teikimą pagal sutartį, sudaromą ryšio priemonėmis, reglamentuojančių nuostatų, ryšio priemonėmis sudaryta finansinių paslaugų teikimo sutartis turi būti nutraukiama be jokių papildomų įpareigojimų vartotojui.

Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog draudikas nesilaikė VTAĮ 36 straipsnio 8 dalies 1 punkto reikalavimų suteikti informaciją apie vartotojo teisę atsisakyti ryšio priemonėmis sudarytos draudimo sutarties ir šios teisės įgyvendinimo tvarką, vadovaujantis VTAĮ 37 straipsnio 11 dalimi, darytina išvada, kad pareiškėjai pateikus pranešimą apie draudimo sutarties atsisakymą draudimo įmoka už draudimo sutartimi suteiktą draudimo apsaugą pareiškėjai turėjo būti grąžinta.

Pagal finansinių paslaugų teikimo sutartį sumokėtų įmokų grąžinimo sąlygas nustato VTAĮ 37 straipsnio 12 dalis, numatanti, kad finansinių paslaugų teikėjas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pranešimo apie sutarties atsisakymą gavimo dienos grąžina vartotojui pagal sutartį gautus pinigus (ir (ar) turtą), išskyrus nurodytus šio straipsnio 10 dalyje. VTAĮ 37 straipsnio 10 dalis įtvirtina nuostatas dėl vartotojo pareigos sumokėti už faktiškai jam pagal sutartį suteiktą finansinę paslaugą, jei sutartis vartotojui sutikus buvo pradėta vykdyti iki jos atsisakymo termino

pabaigos, tačiau šios nuostatos nagrinėjamu atveju nėra taikomos.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjos pranešimas apie ryšio priemonėmis sudarytos draudimo sutarties atsisakymą buvo pateiktas 2018 m. sausio 17 d. raštu, vadovaujantis VTAĮ 37 straipsnio 12 dalimi, pareiškėjai sumokėta 87 Eur draudimo įmokos suma draudiko turėjo būti gražinta per 30 dienų nuo 2018 m. sausio 17 d. rašto gavimo dienos. Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjai 87 Eur draudimo įmoka VTAĮ 37 straipsnio 12 dalyje nurodytu terminu nebuvo gražinta, pareiškėjos reikalavimas dėl 87 Eur draudimo įmokos gražinimo yra tenkintinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Patenkinti pareiškėjos U. M. reikalavimus ir rekomenduoti AAS „BTA Baltic Insurance Company“:

1.1. atsisakyti pareiškėjai pateikto reikalavimo sumokėti 95,02 Eur sumą, kurią sudaro 78,14 Eur įsiskolinimo pagal draudimo sutartį, 14 Eur skolos administravimo mokesčio ir 2,88 Eur delspinigių suma;

1.2. kreiptis į UAB „Creditinfo Lietuva“ dėl duomenų apie įsiskolinimą pagal draudimo sutartį pareiškėjos asmeninėje kredito istorijos sistemoje „Mano Creditinfo“ panaikinimo;

1.3. gražinti pareiškėjai sumokėtą 87 Eur draudimo įmokos sumą.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytų rekomendacijų įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtų rekomendacijų, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius